10 Μαΐου 2022

Λόγος Δέκατος: Περί καταλαλιάς (Αγ. Ιωάννης Σιναΐτης)

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Ορθόδοξη πίστη

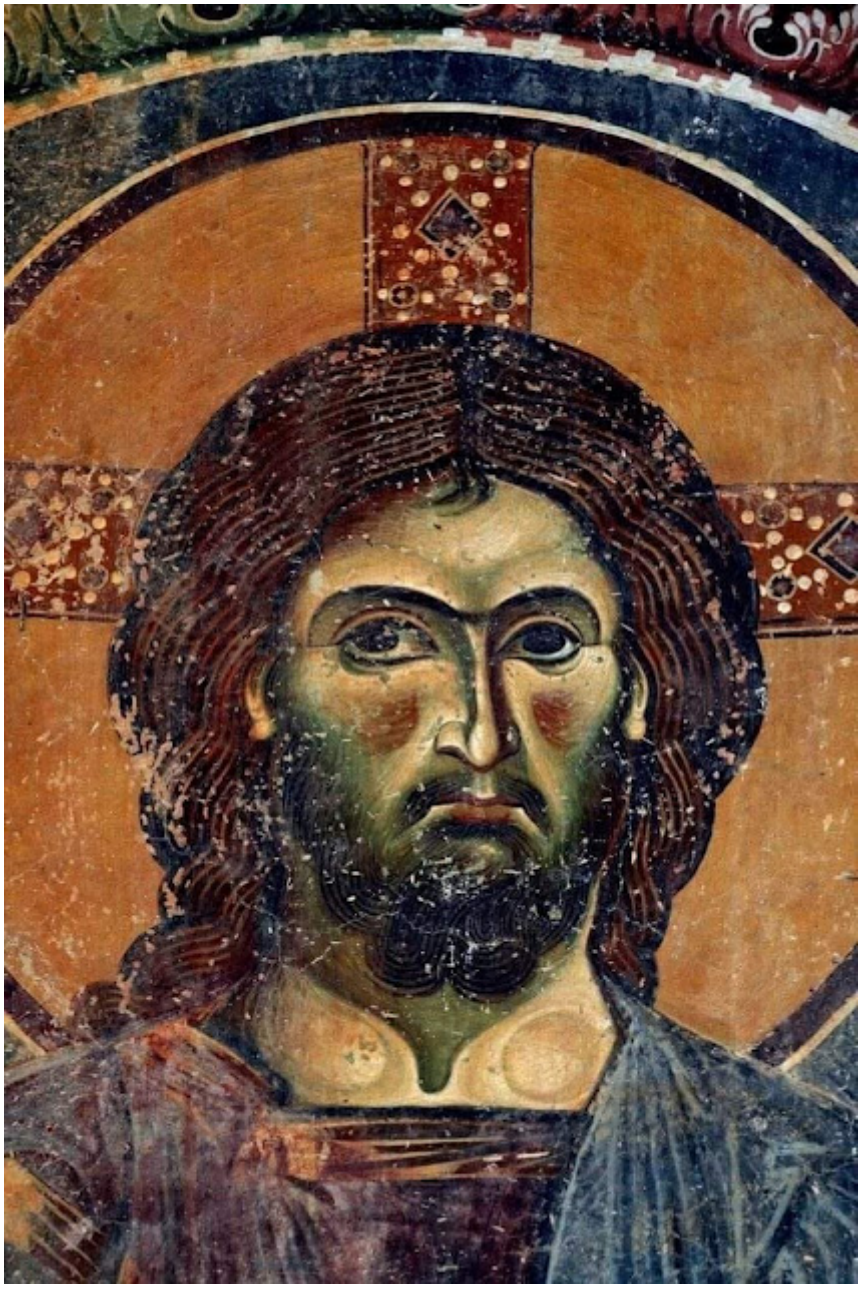

1. Κανείς από όσους σκέπτονται ορθά δεν θα έχη, νομίζω, αντίρρησι ότι η καταλαλιά γεννάται από το μίσος και την μνησικακία. Γι΄αυτό και την ετοποθετήσαμε στην σειρά της μετά τους προγόνους της. Καταλαλιά σημαίνει γέννημα του μίσους, ασθένεια λεπτή, αλλά και παχειά• παχειά βδέλλα, κρυμμένη και αφανής, πού απορροφά και εξαφανίζει το αίμα της αγάπης. Σημαίνει υπόκρισις αγάπης, αιτία της ακαθαρσίας, αιτία του βάρους της καρδιάς, εξαφάνισις της

αγνότητος.

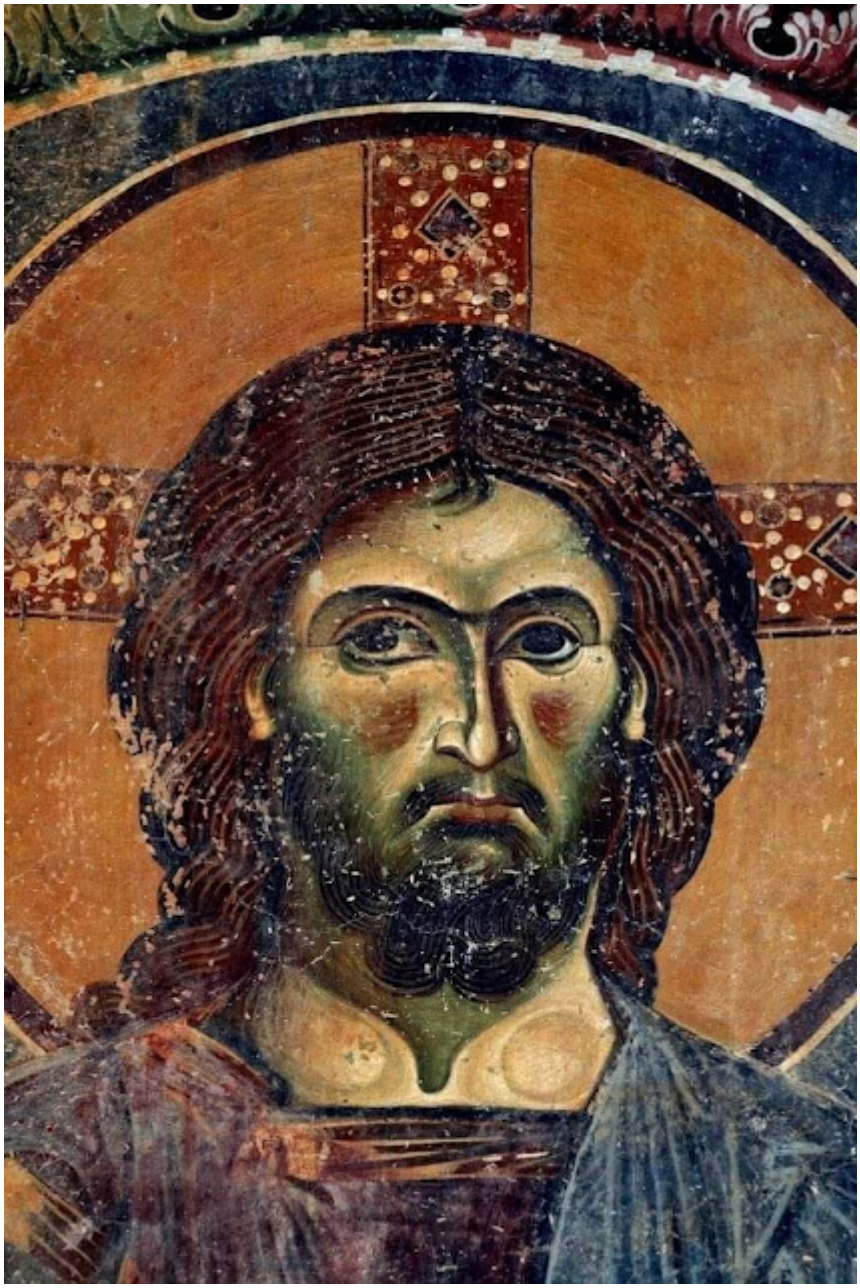

2. Υπάρχουν κόρες που διαπράττουν αίσχη, χωρίς να κοκκινίζουν. Υπάρχουν και άλλες οι οποίες φαίνονται ντροπαλές, και όμως διαπράττουν, κρυφά, χειρότερα αίσχη από τις προηγούμενες. Κάτι παρόμοιο παρατηρούμε και στα πάθη της ατιμίας. Τέτοιες κόρες είναι η υποκρισία, η πονηρία, η λύπη, η μνησικακία, η εσωτερική καταλαλιά της καρδιάς. Άλλη εντύπωσι δημιουργούν εξωτερικά και άλλος είναι ο στόχος τους.

3. Ακουσα μερικούς να καταλαλούν και τους επέπληξα. Και για να δικαιολογηθούν οι εργάτες αυτοί του κακού μου απήντησαν ότι το έκαναν από αγάπη και ενδιαφέρον προς αυτόν που κατέκριναν. Εγώ τότε τους είπα να την αφήσουν αυτού του είδους την αγάπη, για να μη διαψευσθή εκείνος που είπε: «Τον καταλαλούντα

λάθρα τον πλησίον αυτού, τούτον εξεδίωκον» (Ψαλμ. ρ΄ 5). Εάν ισχυρίζεσαι ότι αγαπάς τον άλλον, ας προσεύχεσαι μυστικά γι΄ αυτόν και άς μη τον κακολογής. Διότι αυτός ο τρόπος της αγάπης είναι ευπρόσδεκτος από τον Κύριον.

4. Επί πλέον άς μη λησμονής και τούτο, και έτσι οπωσδήποτε θα συνέλθης και θα παύσης να κρίνης αυτόν πού έσφαλε: Ο Ιούδας ανήκε στην χορεία των μαθητών, ενώ ο ληστής στην χορεία των φονέων. Και είναι άξιο θαυμασμού πώς μέσα σε μία στιγμή ο ένας επήρε την θέσι του άλλου!

5. Όποιος θέλει να νικήση το πνεύμα της καταλαλιάς, ας επιρρίπτη την κατηγορία όχι στον άνθρωπο που αμάρτησε, αλλά στον δαίμονα πού τον έσπρωξε στην αμαρτία. Διότι κανείς δεν θέλει να αμαρτήση στον Θεόν, μολονότι όλοι αυτοπροαίρετα αμαρτάνομε.

6. Είδα άνθρωπο πού φανερά αμάρτησε, αλλά μυστικά μετενόησε. Και αυτόν πού εγώ τον κατέκρινα ως ανήθικο, ο Θεός τον εθεωρούσε αγνό, διότι με την μετάνοιά του Τον είχε πλήρως εξευμενίσει.

7. Αυτόν που σου κατακρίνει τον πλησίον, ποτέ μη τον σεβασθής, αλλά μάλλον να του ειπής: «Σταμάτησε, αδελφέ. Εγώ καθημερινώς σφάλλω σε χειρότερα, και πώς μπορώ να κατακρίνω τον άλλον»; Έτσι θα έχης δύο οφέλη, με ένα φάρμακο θα θεραπεύσης και τον εαυτό σου και τον πλησίον.

8. Μία οδός, και μάλιστα από τις σύντομες πού οδηγούν στην άφεσι των πταισμάτων, είναι το να μη κρίνωμε, εφ΄ όσον είναι αληθινός ο λόγος του Κυρίου «μη κρίνετε, και ού μη κριθήτε» (Λουκ. στ΄ 37). Όπως δεν συμβιβάζεται η φωτιά με το νερό, έτσι και η κατάκρισις με εκείνον που αγαπά την μετάνοια.

9. Ακόμη και την ώρα του θανάτου του, αν ιδής κάποιον να αμαρτάνη, μήτε τότε να τον κατακρίνης. Διότι η απόφασις του Θεού είναι άγνωστη στους ανθρώπους. Μερικοί έπεσαν φανερά σε μεγάλα αμαρτήματα, κρυφά όμως έπραξαν πολύ μεγαλύτερα καλά. Έτσι εξαπατήθηκαν οι φιλοκατήγοροι, και εκείνο πού εκρατούσαν στα χέρια τους ήταν καπνός και όχι ήλιος.

10. Ας με ακούσετε, ας με ακούσετε όλοι εσείς οι κακοί κριταί των ξένων αμαρτιών. Εάν είναι αλήθεια, όπως και πράγματι είναι, ότι «έν ώ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε» (Ματθ. ζ΄ 2), τότε ας είσθε βέβαιοι, ότι για όσα αμαρτήματα κατηγορήσαμε τον πλησίον είτε ψυχικά είτε σωματικά, θα περιπέσωμε σ΄αυτά. Και δεν είναι δυνατόν να γίνη διαφορετικά.

11. Όσοι είναι αυστηροί και σχολαστικοί κριταί των σφαλμάτων του άλλου, νικώνται από αυτό το πάθος, επειδή δεν απέκτησαν ακόμη για τα ιδικά τους

αμαρτήματα ολοκληρωτική φροντίδα (γνώσι) και μνήμη. Διότι όποιος αφαιρέση «το περικάλυμμα της φιλαυτίας» και ιδή με ακρίβεια τα ιδικά του κακά, για τίποτε άλλο δεν θα φροντίση πλέον στην ζωή του, αναλογιζόμενος ότι ο χρόνος της ζωής του δεν του επαρκεί για να πενθήση τις ιδικές του αμαρτίες, έστω και αν θα εζούσε εκατό έτη, και αν θα έβλεπε ολόκληρο τον Ιορδάνη ποταμό να βγαίνη από τους οφθαλμούς του ως δάκρυ.

12. Περιεργάσθηκα καλά την κατάστασι του πένθους και δεν ευρήκα σ΄ αυτήν ίχνος καταλαλιάς ή κατακρίσεως.

13. Οι δαίμονες μας σπρώχνουν πιεστικά ή στο να αμαρτήσωμε ή, αν δεν αμαρτήσωμε, στο να κατακρίνωμε όσους αμάρτησαν, ώστε με το δεύτερο να μολύνουν οι κακούργοι το πρώτο. Ας γνωρίζης ότι γνώρισμα των μνησικάκων και φθονερών ανθρώπων είναι και τούτο: Τις διδασκαλίες, τά πράγματα ή τα κατορθώματα του άλλου τα κατηγορούν και τα διαβάλλουν με ευχαρίστησι και ευκολία, (νικημένοι και) καταποντισμένοι άθλια από το πνεύμα του μίσους.

14. Είδα μερικούς οι οποίοι μυστικά και κρυφά διαπράττουν σοβαρώτατα αμαρτήματα, και στηριζόμενοι στην υποκριτική καθαρότητά τους, επιτιμούν με αυστηρότητα αυτούς που υποπίπτουν σε μερικά μικρά σφάλματα, τα οποία και φανερώνουν.

15. Η κρίσις είναι αναιδής αρπαγή του δικαιώματος του Θεού, ενώ η κατάκρισις όλεθρος της ψυχής αυτού ο οποίος κατακρίνει.

16. Όπως η «οίησις» και χωρίς να υπάρχη άλλο πάθος, μπορεί να καταστρέψη τον άνθρωπο, έτσι και η κατάκρισις, εάν και μόνη υπάρχη μέσα μας, μπορεί να μας καταστρέψη ολοσχερώς, αφού άλλωστε και ο Φαρισαίος εκείνος της παραβολής εξ αιτίας αυτής κατεδικάσθη.

17. Ο καλός «ραγολόγος» τρώγει τις ώριμες ρώγες των σταφυλιών και δεν πειράζει καθόλου τις άγουρες. Παρόμοια ο καλόγνωμος και συνετός άνθρωπος, όσες αρετές βλέπει στους άλλους τις σημειώνει με επιμέλεια, ενώ ο ανόητος αναζητεί τα ελαττώματα και τις κατηγορίες. Γι΄ αυτόν μάλιστα έχει λεχθή: «Εξηρεύνησαν ανομίαν, εξέλιπον εξερευνώντες εξερευνήσεις» (Ψαλμ. ξγ΄ 7).

18. Μη κατακρίνης και όταν ακόμη βλέπης κάτι με τους ίδιους τους οφθαλμούς σου, διότι και αυτοί πολλές φορές εξαπατώνται.

Βαθμίς δεκάτη! Όποιος την κατέκτησε είναι εργάτης της αγάπης ή του πένθους.

(“Κλίμαξ” Αγίου Ιωάννου Σιναΐτου, Ι. Μ. Παρακλήτου)

Πηγή: alopsis.gr, ahdoni.blogspot.com